

SIVISTYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 17/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi opintotukilain 25 a §:n 1 momentin ja 41 d §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä marraskuuta 2002 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi opintotukilain 25 a §:n 1 momentin ja 41 d §:n muuttamisesta (HE 239/2002 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Leena Koskinen, opetusministeriö
- etuuspäällikkö Paula Viljanen, Kansaneläkelaitos
- varapuheenjohtaja Jouni Parkkonen, Suomen Ammattikorkeakouluopiskelijajyhdistysten Liitto - SAMOK ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan opintotukilain tietojen luovuttamista koskeviin säännöksiin lisättäväksi säännös siitä, että Kansaneläkelaitos voisi sallassapitosäännösten estämättä luovuttaa rahalaitoksille opintolainan valtiontakauksen voimassaoloa ja sisältöä koskevat tiedot. Tiedot voitaisiin luovuttaa, kun opiskelija on hakenut opintolainaa kyseisestä rahalaitoksesta. Takaustietojen saaminen rahalaitoksen käyttöön on välttämätöntä lainan myöntämistä varten. Muutos liittyy niin sanotun sähköisen lainatakauksen käyttöönottoon, joka on tarkoitus toteuttaa kesäkuusta 2003 lukien.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi opintotukilain opintotuen tarkistamista ilman hakemusta koskevaa säännöstä.

Ehdotettu opintotukilain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2003.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen

hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Hallituksen esityksen mukaan Kansaneläkelaitos oikeutetaan antamaan rahalaitokselle tiedot opintolainan valtiontakauksesta ja sen voimassaolosta. Tarkoituksena on siirtää sähköi-

seen takauspäätökseen. Opiskelijan haettua opintolainaa pankki voi pyytää Kansaneläkelaitokselta valtioneuvoston takaukseen koskevat tiedot ja tarkistaa Kansaneläkelaitoksen tietojärjestelmästä opiskelijan takauspäätöksen voimassaolon ja sisällön. Kyse on sähköisestä takauksesta ja siten teknisen käyttöyhteyden avulla annettavasta tiedosta.

Perustuslakivaliokunta on todennut (PeVL 14/1998 vp) henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen osalta muun muassa, että tietojen luovutettavuus on tärkeä sääntelykohde, ja katsonut tarpeelliseksi sääntelyn yksityiskohtaisuuden lain tasolla. Näin ollen laissa tulee mahdollisimman tarkasti yksilöidä, mitä ja millä edellytyksillä sekä mistä on oikeus luovuttaa ja saada tietoja. Valiokunta katsoo, että tiedot voidaan antaa teknisen käyttöyhteyden avulla, jos teknistä käyttöyhteyttä koskevaan 43 §:ään lisätään viittaus 41 d §:n 2 kohtaan, joka sisältää säännöksen oikeudesta tietojen luovuttamiseen.

Hallituksen esityksen mukaan myös pankki antaa takauspyyntötiedon Kansaneläkelaitokselle teknisen käyttöyhteyden avulla. Opintotukilain 41 b §:n 5 kohdassa on erityinen säännös siitä, mitä tietoja Kansaneläkelaitoksella on oikeus rahalaitokselta saada. Sen vuoksi valiokunta pitää tarpeellisena, että 43 §:n 2 momenttiin lisätään myös viittaus 41 d §:ään.

Valiokunta on tehnyt lisäksi muutoksen 41 d §:n 1 kohtaan. Muutos selventää ehdotuksen tarkoitusta siitä, että tiedot luovutetaan sille rahalaitokselle, josta opiskelija on hakenut opintolainaa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

opintotukilain (poist.) muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 25 a §:n 1 momentti sekä 41 d § ja 43 §:n 1 ja 2 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 25 a §:n 1 momentti laissa 41/2000 sekä 41 d § ja 43 §:n 1 ja 2 momentti laissa 691/2002, seuraavasti:

25 a §
(Kuten HE)

41 d §
Tietojen luovuttaminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä luovuttaa:

1) rahalaitokselle, josta henkilöllä on opintolainaa, tiedot 34 §:n mukaisen koron lisäämiseksi opintolainaan sekä opintotukilain (28/1972) nojalla myönnettyjen lainojen osalta tiedot opintojen päättymisestä ja korkotuen ennalleen palauttamisesta;

(2 ja 3 kohta kuten HE)

43 §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyin edelly-

tyksin avata tekninen käyttöyhteys 41 d ja 44 §:ssä tarkoitetuille tiedonsaajille rekisteriensä sellaisiin tietoihin, jotka Kansaneläkelaitos saa antaa mainittujen säännösten perusteella.

Mitä tässä pykälässä säädetään tietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla, koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada 41 a ja 41 b §:ssä ja 41 d §:n 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 23 päivänä tammikuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Suvi Lindén /kok
vpj. Jukka Gustafsson /sd
jäs. Tapio Karjalainen /sd
Tanja Karpela /kesk
Jyrki Katainen /kok
Timo E. Korva /kesk

Markku Markkula /kok
Leena Rauhala /kd
Säde Tahvanainen /sd
Ilkka Taipale /sd
Pia Viitanen /sd
vjäs. Lauri Oinonen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.